

IZHAJA VSAKI DAN

vsaki ob nedeljah in praznikih ob 5., ob ponedeljkih ob 9. zjutraj. Posamične številke se prodajajo po 2 nov. (6 stot.) v mnogih tobakarnah v Trstu in okolici, Gorici, Kranju, St. Petru, Postojni, Sežani, Nabrežini, Sv. Luciji, Tolmini, Ajdovščini, Dornbergu itd. Zastarele številke po 5 nov. (10 stot.).

OGLASI SE RAČUNAJ NA MILIMETRE v širokosti 1 kolone. CENE: Trgovinske in obrtne oglase po 2 st. mm. smrtne, zahvale, poslanice, oglase denarnih zavodov po 30 st. mm. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 20 K. vsaka nadaljnja vrsta K 2. Mali oglasi po 3 stot. beseda, najmanj pa 40 stot. Oglase sprejema Inzeratni oddelek uprave „Edinosti“. — Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

NAROČNINA ZNAŠA

za vse leto 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K; na naročbe brez dopolnane naročnine, se uprava ne ozira. Naročnina na nedeljske izdaje „EDINOSTI“ stane: celoletno K 5.20, pol leta 2.60.

Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nepravilna pisma se ne sprejemajo in rokopi si ne vračajo. Naročnino, oglase in reklamacije pošiljati na upravo lista.

UREDNIŠTVO: ulica Giorgio Galatti 18 (Narodni dom)

Izdajatelj in odgovorni urednik ŠTEFAN GODINA. Lastnik konsorcij lista „Edinost“. — Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu, ul. Giorgio Galatti št. 18.

Polno-hranilnični račun št. 341-652. TELEFON št. 11-57.

BRZOJAVNE VESTI

Deželnozbornske dopolnilne volitve v Ljubljani.

LJUBLJANA 22. Na današnji deželnozbornski dopolnilni volitvi iz mestne kurije volilnega okraja Ljubljana (mesto) sta bila izvoljena dr. Ivan Gražen, zdravnik in občinski svetovalec v Ljubljani in Ivan Knez veličar in občinski svetovalec v Ljubljani. — Od 3232 volilcev je prišlo 962 volilcev. Oražca je dobil 949. Knez pa 934 glasov. Proukandidatov ni bilo.

Gospodska zbornica.

DUNAJ 22. Prihodnja seja gospodske zbornice se bo vršila 29. t. m. ob 1 uri popoldne.

Obrtni svet.

DUNAJ 22. Jutršnja „Wiener Zeitung“ in državni zakonik priobčita najvišji odlok, s katerim se v trgovinskem ministerstvu ustanovi obrtni svet.

Bančni odsek ogrske poslanske zbornice.

BUDIMPEŠTA 22. Bančni odsek poslanske zbornice je imel danes pod predsedstvom profa Teodorja Batthyanyja sejo. Ministerski predsednik dr. Wekerle je naglašal, da priznava opravičenost, da se bančno vprašanje čim prej reši. Obliubil je, da bo deloval v tem smislu. Govorila sta še posl. Hollo in Koloman Szell. Nato je predsednik rekel, da skuša odsek zopet na sejo v drugi polovici meseca januarja 1909 ter je sejo zaključil.

Srbska skupščina.

BELIGRAD 22. V vladnih krogih se govori, da se jutrnja seja skupščine odgodi, ako se do tedaj med voditelji strank glede spremembe kabineta ne doseže sporazuma.

Kralj Edvard ne pojde v Berlin.

LONDON 22. Kraljeva dvojica ne pojde meseca februarja v Berlin kakor je bilo doloženo. Vzrok temu ni iskati v zdravju kralja Edvarda, marveč v Berlinu.

Viharji v Atlantskem oceanu.

NEW-YORK 22. Častniki „Tentonica“, ki je potreboval na potu iz Angleške v Ameriko osem dni in enajst ur, pripovedujejo, da so razsajali v atlantskem oceanu grozni viharji. Ladijo so poplavlili kakor hiša visoki valovi. Kapitan Smith je moral pet dni zaporedoma opravljati svojo službo po 22 ur na dan.

Vihar ni prejel ponehal, dokler se ni ladija v četrtek približala ameriški obali.

Turška zbornica.

CARIGRAD 22. Prečitane so bile brzozjavne čestitke, kar je vprejela zbornica s živahnjo pohvalo. Nato je zbornica razpravljala poročilo komisije za pretresovanje volilnih atestator. Volitve poslanca iz Beagazije je bila razveljavljena. Prihodnja seja jutri.

Vprašanje italijanskega vseučilišča v Avstriji v italijanskem senatu.

RIM 22. Senat je včeraj razpravljal interpelacijo Tassi-Vischi, v kateri vprašuje interpelant vlado, kakše namene da ima radi dogodkov na dunajskem vseučilišču. Minister za unajse stvari Tittoni je konstatiral, da se je zahvaliti ravno obstanku trozveze, če je bilo vladi v vprašanju italijanskega vseučilišča in našega razmerja do Avstrije kaj storiti v tej stvari. Ako ne bi bilo trozveze, bi bil tozadevno vsak trud zastonj. Italijanska

vlada je zmožna in morala v stvari italijanskega vseučilišča zapričiti akcijo in našla je pri svoji zavzuci (Avstriji) najbolje razpoloženje. To je prišlo do izraza v izjavah avstrjske vlade in v manifestacijah najuglednejih listov in politikov. Da pridejo te dobre dispozicije do izraza, je potrebno, da se s to stvarjo bavi avstrjski parlament. Medtem niso potrebni drugi koraki.

Minister je dostavil, da ni akcija Italije v orientu naperjena proti Avstro-Ogrski, marveč je hotela vlada le varovati italijanske interese v orijentu. Ničesar ni, kar bi se ne ujemalo s trozvezo, kateri smo zvesti in ostanemo zvesti. Italija razširja svojo akcijo v obrambo narodnih interesov z največjo neodvisnostjo, in zasleduje politiko častnega miru. (Pohvala.) Interpelantje so izjavili, da so z odgovorom zadovoljni. (In zakaj bi tudi ne bili? Op. ured.)

Dunajska „Zeit“ o razpravi v italijanskem senatu.

DUNAJ 22. „Zeit“ se bavi z včerajšnjo razpravo v italijanskem senatu o vprašanju italijanskega vseučilišča v Avstriji in pravi, da se se v tej tako konservativni zbornici rabili o Avstriji izrazi, ki bi delali vso čast tudi najradikalnejim elementom v poslanski zbornici. „Zeit“ se izlasti jezi radi fraze, s katero se je italijanski vladi očitalo, da je prizanesljiva nasproti Avstriji. List pravi, da je treba proti takim izrazom najodločnejše protestirati in dati gotovim senatorjem vedeti, da bi Avstrija utegnila postati zelo nadležna, ako bodo nadaljevali s takimi neumnostmi. List meni, da bi bil čas, da enkrat italijanski poslanci in senatorji nebahjo naviti se z notranjimi stvarmi Avstrije. Priznava pa, da bi se v inozemstvu ne delalo takih taktičnih pogreškov, ako bi se ne bilo storilo velikih pogreškov v notranji politiki. Vsi v Avstriji soglašajo v tem, da morajo Italijani imeti lastno fakulteto; zakaj se jim jo torej ne da? Znano je, da se stvar zavlačuje, ker se vlada ne more odločiti glede sedeža. Neumljivo je, zakaj se ne ustanovi vseučilišča v onem mestu, ki je središče blagostanja in italijanske kulture, to je v Trstu. Ako imajo gotovi krogi strah pred imaginarno nevarnostjo, ki bi nastala, ako se vseučilišče ustanovi v Trstu, zakaj se ne odloči drugače?

Naj se fakulteto ustanovi na Dunaju, ali naj se jo enkrat ustanovi. Ali hoče morda vlada počakati, da ponehajo v Italiji javne razprave o tem vprašanju, da se ne bo zdelo, da se je vlada vdala pritisku od zunaj? Tedaj ne bodo Italijani imeli svojega vseučilišča niti na sodni dan. V Italiji bodo vedno in čim dalje bolj kričali. Včerajšnja razprava v italijanskem senatu dokazuje, da se razprav o tem vprašanju udeležujejo vedno — širji krogi. Čim dalje bolj se bo odlašalo z rešitvijo tega vseučilišnega vprašanja, tembolj se pojavi utis, kateremu bi se ravno hotelo izogniti: utis, da postane to notranje vprašanje Avstrije vprašanje mednarodnega interesa.

Budimpešta 22. (Ogr. biro). Ministersstvo je danes pod včerajšnjim datumom izdalo sledečo odredbo: Z blagom iz Črne gore se ima od današnjega dne do nadaljnjega odredbe postopati po splošnih carinskih postavkah avtonomnega carinskega tarifa. Wekerle s/r.

Budimpešta 22. (Ogr. biro). Ministerski predsednik dr. Wekerle je popoldne odpotoval na Dunaj.

Kalkuta 22. Včeraj so bile proti ne-

kemu železniškemu vlaku vrženi dve bombi. Poškodovan ni bit nihče.

Haag 22. Vlada je priobčila zbornici da se usluha kraljica v blag/slovljenem stanju.

Slovani proti dosedanji politiki Dunaja.

Da smo mi Slovani v tej državi po številu le tako močni kakor so Poljaki v Nemčiji, in da je naš državopravni položaj sličen njihovemu, mi se bi mogli le veseliti na dosedanji politiki Dunaja in želiti, da se naša država zaplete v vojno, ker bi bila ta predpogoj našemu osvobojenju.

Ali temu ni tako. Mi avstrjski Slovani si nikakor ne moremo zaželeli vojne, ker največji del stroškov na imetju in krvi bi morali — mi plačevati. Naj bi navalili na nas Srbi ali Italijani, bi naše hiše prve vplamtele in padali bi prvi naši vojaki. In ker smo Slovani in ker bratski čutujemo se svojimi balkanskimi brati, bi oblatniki v tej državi še huje pritisnili na nas kakor na — veleizdajalce.

Vojne torej ne želimo in vendar ta nevarnost ni še odstranjena. Vprašanje Bosne in Hercegovine je še odprto. To vprašanje sicer dozoreva, a to v smeri, kakor še do nedavno na Dunaju niso pričakovali.

Modra, pritažena turška politika je znala preskrbeti sebi toliko zadoščenja radi inkorporacije Bosne in Hercegovine monarhiji, da je tej poslednji jelo postajati vroče na Balkanu. Vojne še ni, ali troške že plačujemo mi.

Kajti vedeti moramo, da turški bojkot avstrjskega blaga zadevuje tudi našo izvozno trgovino, osobito češko. Baron Aehrenthal ni vprašal za svet slovenske večine v tej državi, ko je inavguriral svojo balkansko politiko, kateri je bila posledica, da se je tam doli vstvaril jak blok malih in preziranih, ki dela naši državi veliko skrb. In doli v Srbiji, Črnigori in Turčiji, kadar govore in mislijo o Avstriji, vidijo pred seboj samo protislovanško državo.

Tako na Balkanu. Ali radi Balkana so začele postajati neprijateljske razpoložene nasproti monarhiji tudi Rusija, Anglija in Francija, da niti ne omenjamo Italije, ki ima v teh krajih svoje posebne račune.

Vsi so nam neprijateljski, ker vidijo v nas le Nemce — predstraže Viljelmove politike do Soluna in perzijskega zaliva.

Nasproti željcam italijanskega irredentizma avstrjska politika ni imela doslej tišega bahatega tona, ki je navadno grmel proti Balkanu. Nasprotno: baron Aehrenthal in njegovi predniki so bili vsikdar pripravljene polagati v večnem Rimu po kako — slovanško žrtev.

Samo čim več slovenskih žrtev! — tako so računali avstrjski vodilni politiki — in Avstrija je rešena!

Mi pa kričimo na vse grlo: to je laž! Ravno to večno žrtvovanje slovenskih interesov v monarhiji je dovelo našo državo do nezno-snega položaja.

Italija je bahata nasproti nam, ker ve za večno slabost dosedanje dunajske politike. Irredenta je vojevita v našem Primorju, ker vidi neodločnost Dunaja in ozvoljenje vseh Slovanov. Balkan pa se dviga proti pridiranju nemške ekspanzivnosti.

Torej? Je-li izhoda iz tega položaja?

Je v tem: da dunajski politiki enkrat — in zadnji čas je za to — uvidijo pogreške

svoje dosedanje politike!! Naj ne mislijo nikar, da bi po zmagi monarhije v vojni proti Srbiji in Črnigori, res nastal mir! Preveč slovenskih žrtev bi zahtevala taka zmaga!

Minuli so časi Jelačića in italijanskih bojnih poljan. Danes imajo Slovani v tej državi toliko moči, da napredujejo, da se bore tudi za-se, za svojo bodočnost. To naj enkrat uvidijo državni krmitelji na Dunaju, pak morajo priti do naravnega zaključka, da naši državi ni treba vojne, ker more biti močna, napredna in spoštovana v svetu, ako se le enkrat odloči za odnehanje od dosedanje svoje protislovenske politike! In če se dunajski politiki le ne bi hoteli odločiti za ta korak, skrb bo avstrjskim Slovanom, da jih prislijo v to.

Ali dajmo zopet izraza stari resnici: velik del krivde na tem neznozem položaju nosijo Slovani sami. Naša nesloga, naše neumevanje skupnih interesov, naša navkrižna politika je bila doslej najmočnejše orožje v nemških rokah proti nam. Vladna politika na Češkem, Rauchovo paševanje v Zagrebu, izzivalno vedenje irredente, to vse je plod naše slabosti, naše nesloge.

Napredovali smo v teh zadnjih 60 letih, to je res. Ali ne še toliko, da bi mogli odločevati glede svoje usode. Še smo igrača v rokah narodnih manjšin, ki po krivici gospodarijo nad nami.

Ganimo se! Ne bodimo vedno zadnji! Zahtevajmo za-se prvo mesto! Dovolj je in preveč suženjskega klanjanja!

Članek d.ra Smodlake v „Piccolom“ izdanju ad usum delphinum.

Predčerašnji „Piccolo“ je citiral članek d.ra Smodlake o italijanskem vseučilišču v Trstu, ali popolnoma je pozabil prevesti iz tega članka — zaključek o tem vprašanju. Ko smo pa dobili „Slobodo“ d.ra Smodlake in prečitali ves članek, smo že-le videli, koliko perfidijo je zopet zagrešil „Piccolo“.

Ali, predno preidemo na to, sporočiti moramo „Piccolu“, da dr. Smodlaka ni nikak narodni zastopnik in da je on v Dalmaciji — ravno radi svoje zmedene italijanofilke politike — vse drugo prej, nego li „capo riconosciuto e apprezzato“.

Dr. Smodlaka je načelno za italijansko vseučilišče v Trstu, ali on sporoča tudi Italijanom, da postopajo krivično, ko našim otrokom kratijo jedno ljudsko šolo. — Dr. Smodlaka trdi nadalje v svojem članku, „da je kraška prirodna trdnjava, pod katero si je Trst splel svoje prirodno gnezdo, del Balkana, Ilirije, Jugoslavije in da se v samem Trstu (mestu) tvorijo Jugoslavlani na desetne tisočev. Zato oni v Trstu niso tujinci, ampak so na svoji zemlji“.

Na vse te konstatacije „Piccolo“ stavlja svoj bravurni (!). Je-li s tem pobito, kar trdi dr. Smodlaka, kar trdimo mi in na kar opiramo svojo borbo?!

Višek perfidije pa je dosegel „Piccolo“, ko potajuje v članku d.ra Smodlake nastopno pasažo:

„V Trstu je možna jedna jedina politika obrambe domačega elementa: politika sporazumljenja italijansko-slovenskega za skupno obrambo proti nemški poplavi. Dejstva in izkustva jih spametujejo. Jugoslavanski element, ki je bil že izginil v italijanskem morju, se osveščuje čim dalje bolj in je postal faktor, s katerim se mora računati. Jugoslavlani, ako

„Iz ravnodušnih ust sem slišal smrti vest In ravnodušno sem poslušal“

je zvenelo v moji duši. O mladost! mladost! tebi ni ničesar mar, kakor da imaš v oblasti vse zaklade vesoljstva, celo žalost te veseli, celo bol ti pristojna, samozavestna si in drzna, ti govoriš: jaz sama živim — glejte! In vendar beže dnevi in ginevajo brez sledi in brez števila in vse v tebi gineva, kakor vosek na soncu, kakor sneg... In morda vsa tajna tvojega čara obstaja ne v možnosti vse izvesti — ampak v možnosti misliti, da vse izvedeš — obstaje posebno v tem, da prepuščaš vetru sile, ki bi jih ne bila znala porabiti za drugo, — v tem, da se vsaki od nas resno smatra zapravljivcem, da veruje resno, da je opravičen reči: O, kaj bi bil storil, ako bi ne bil tratil časa zastonj!

Evo tudi mene... čemu se nisem nadejal, česa nisem pričakoval, kako bogate bodočnosti nisem gledal pred sabo, ko sem komaj z enim vzdihom, z enim otožnim občutkom spremljal za trenotek vzniklo prikazen svoje prve ljubezni?

A kaj se je izpolnilo od vsega tega, čemur sem se nadejal? In sedaj, ko že začenjajo padati na moje življenje večerne sence, kaj je ostalo v meni bolj svežega,

PODLISTEK.

Prva ljubezen.

Fovest Ivana Sjergjejeviča Turgjenjeva.

Iz ruščine prevel dr. G. G.

Po dveh mesecih sem vstopil na univerzo, a pol leta za tem je moj oče umrl (od kapi) v Petrogradu, kamor se je bil komaj preselil z mojo materjo in z mano. Nekoliko dni pred svojo smrtjo je prejel pismo iz Moskve, ki ga je nenavadno razburilo... Prosil je nečesa mater in, pravi se, da je celó zaplakal, on, moj oče! Isto jutro onega dne, ko ga je zadela kap, je začel pisati pismo na-me v francozskem jeziku: „Sin moj,“ mi je pisal, „boj se ženske ljubezni, boj se te srčice, tega strupa...“ Mati je poslala po njegovih smrti precej znatno svoto denarja v Moskvo.

XXII.

Minola so štiri leta. Ravno sem bil izstopil iz univerze, in nisem še prav vedel,

česa bi se poprijel, na katera vrata bi potrkal: klatil sem se med tem brez dela. Nekega krasnega večera sem srečal v gledališču Majdanova. Oženil se je bil in vstopil je v službo: toda nikake spremembe nisem zapazil na njem. Še vedno se je navduševal brez potrebe in še vedno je nenadoma izgubljal pogum.

— Vi veste, mi je rekel mej drugim: gospa Doljskaja je tukaj.

— Kaka gospa Doljskaja?

— Ste-li morda pozabili? Bivša knežinja Zasljékina, v katero smo mi vsi bili zaljubljeni, in tudi vi. Spomnite se, v dvorcu, poleg Njeskúčnega.

— Ona je poročena z Doljskim?

— Da.

— In ona je tukaj v gledališču?

— Ne, v Petrogradu je; prišla je sem pred nekoliko dni, odpravlja se čez mejo.

— Kakov mož je njen soprog? sem vprašal.

— Krasen mladenič, s premoženjem. Moj sodrug v službi v Moskvi. Vi razumete — po onem dogodku... vam mora biti vse to dobro znano... (Majdanov se je pomembno nasmehnil) ji ni bilo lahko priti do kake partije; bile so posledice... toda z njenim razumom je vse možno.

Stopite k nji: zelo vas bo vesela. Postala je še lepša.

Majdanov mi je dal naslov Zjinajide. Nastanila se je bila v hotelu Demuth. Stari spomini so se v meni vzbudili... dal sem si besedo, da obiščem drugi dan svojemu bivšu „ljubezen“, toda prišla so vmes neka opravila: minol je en teden, drugi, in ko sem se naposled odpravil v hotel Demuth in vprašal po gospe Doljski, sem doznal, da je umrla pred štirimi dnevi skoraj nenadoma na porodu.

Kakor da me je nekaj zbudlo v srce. Misel, da sem jo mogel videti, a da je ne vidim nikdar več — ta grenka misel se je zabodla v mojo dušo z vso silo neodvratnega očitania. Umrla! sem ponovil, topo gledaje vratarja, se tiho odpravil na ulico in šel, ne da bi bil sam vedel kam. Vsa prošlost je na enkrat vsplavala in vstala pred mano. In glej, s čem je končalo, glej, k čemu je stremilo naglo in burno, to mlado, goreče, sijajno življenje! To sem razmišljal in predstavljal sem si te drage poteze, te oči, te kodre — v tesni raskvi, v vlažni podzemeljski temi, tu, ne daleč od mene, ki sem tačas še živel, in morda nekoliko korakov od mojega očeta... Vse to sem razmišljal in napenjal sem svojo domišljijo, a med tem:

tudi počasi, napredujejo v Trstu, Italijani pa ne morejo reči tega o sebi, ker — boreči se na dve fronti — izgubljajo vsaki dan na terenu. No, mi vendar nimamo razloga, da bi se veselili na tem, ker od njihovih izgub odpadajo nam le drobtine, a banke in zlato tlačijo Nemci v svoj žep. — Trst se za do-gleden čas ne more odcepiti od Avstrije, a v njej ima le dve bodočnosti: ali da se uredi kakor dvojezično mesto, kakor italijansko-slovenski most med Balkanom in Italijo, ali pa pade popolnoma pod nadvlado nemško, kateremu bodo potem Italijani in Slovani služili za nižje službe meščanov drugega razreda. Naj Italijani in Slovani dobro premislijo, katera eventualnost jim bolj konve-nira, pak naj temu primerno uredijo svoje vedenje brez obzira na kako sentimentalnost.

Ali „Piccolo“, ki je prevod Smodlakinega članka prinesel s podnaslovi, zvršava s poglavjem „Lasciate in pace gli Italiani“, ki ima po „Piccolo“ samo jedno alinejo, fakično pa je Smodlaka napisal štiri alineje, od katerih se tri zadnje tako-le glase:

„No, ako se je že hotelo dotakniti tržaškega spora, pa naj bi se bila izpregovorila beseda, ki bi bila na svojem mestu in katero bi bili vsprejeli tudi Srbi, s katerimi smo se v svoji nezrlosti zopet pokazali nesložne. Moglo se je reči: Italijani naj le svobodno dobe, ako morejo, univerzitetu v Trstu, a za Jugoslovane, ki so v Trstu tudi v svoji hiši in za katere je Trst v Avstriji centralna točka nego za Italijane, zahtevamo mi, naj se jim osnuje jugoslovansko vseučilišče, in delati hočemo, da je dobimo, kolikor bomo le mogli. Delovali bomo vsaki za-se, a če se bomo mogli složiti, tem bolje.

Ali mi po običaju ne bomo delali nič: poslanci na Dunaju ostanejo stari poslanci, a naši dijaki, ki v našem bednem življenju, posebno tu v Avstriji, ne vidijo direktive, niti ne nahajajo opore, bodo hoteli kaj delati, ali ne bodo mogli...

In vendar bi bilo vredno delati za ju-goslovansko univerzo v Trstu, ki bi, poleg italijanske, predstavljala veliko kulturno pridobitev in bi imela veliko civilizatorno misijo zblizanja latinskega in slovanskega sveta. To misijo je pred nekoliko leti določil Trstu jeden od največjih živčnih Italijanov, Guglielmo Ferrero, ako se ne varam, a za-želeli bi jo morali vsi zavedni in misleči Ita-lijani in Jugoslovani“.

Kaj pravi tu dr. Smodlaka? Ono, kar nam „Piccolo“ noče povedati, ker ga resnica bi je po prstih! Dr. Smodlaka je v resnici zavzel isto naše stališče, ker tudi mi smo za to, da se v Trstu ustanovi utrakvistično vse-učilišče, ako v tem mestu sploh pride do vse-učilišča. — Dr. Smodlaka hoče celo več, ker hoče popolno jugoslovansko vseučilišče v Trstu in graja naše poslance, zakaj se ne bore za to. Jedino, v čemer se ne strinjamo s dr. Smodlako glede taktike, ker on ne- kako ne dovoljuje j u n k t i m a med uresni-čenjem naših in italijanskih želja.

Dr. Smodlaka je hotel s tem samo za-plavati proti struji, da bo slavjen kakor „realen politik“, kakor radikalen Jugoslovani in kakor prijatelj — Italijanov. V tem je njegova pogrška. Kajti, čim dr. Smodlaka tudi sedaj priznava, da je težko priti do sporazumljenja z Italijani radi njihovega šovinizma, z naše strani ne more biti družega, nego — borba. Ali borba in nada v bodoče sporazumljenje; ali pasivnosti in konečni — poraz!!

Madjarizacija potom skupne vojske.

Dunajska „Zeit“ je pisala te dni: Po delovanju pouka v madjarskem jeziku je prišlo tako daleč, da so sedaj le 4 ogrski pešpolki in 1 lovski bataljon, ki nimajo še madjar-ščine kakor polkovnega jezika. V zadnjem času se je pokazalo, da vsakega novinca — ne glede, ali je Nemec, Romun, Malorus, ali Slovak — ako tudi le najmanje zna madjar-ski, civilne oblasti hitro proglašajo za Madjara.

bolj ljubege, nego spomini na to hitro mi-nulo, jutranjo spomladno nevihto?

Toda zaman se obrekujem. Tudi takrat, v onem lahkomišljenem mladem času nisem bil gluhi za tužni glas, ki me je zval, za svečani zvok, ki je prihajal k meni izza gonile. Spominjam se, da sem nekoliko dni potem, ko sem doznal o smrti Zjinajide, sam, po lastnem neodoljivem nagonu, bil navzoč pri smrti neke bedne stare ženske, ki je stanovala v isti hiši z nami. Pokrita s cunjami, na trdih deskah, z vrečo pod glavo, je umirala težko in mučno. Vse njeno življenje je mi-nulo v grenki borbi z vsakdanjim pomanj-kanjem; ni videla radosti, ni okusila medu sreče — ali naj bi se ne bila veselila smrti, njene svobode, njenega mira? A vendar, dokler se je njeno staro telo upiralo, dokler so se še njena prsa mučno dvigala pod na njih ležečo ledeno roko, dokler je niso zapustile zadnje sile, — se je starka v enomer križala ter je v enomer šepeta-la: Gospod, odpusti mi moje grehe, — in še le s poslednjo iskro zavesti je izgi-nil v njenih očeh izraz groze in straha pred smrtjo. In spominjam se, da me je bilo tu, ob odru te bedne starke, strah za Zjinajido in da sem čutil potrebo, moliti za njo — in za-se. (Konec.)

V petnajstih letih bodo na Ogrskem s po-močjo Apponyjevoga šolskega zakona le Madjari — seveda le po šolskih spričevalih in vsi oddelki vojske bodo imeli le en pol-kovni jezik, to je madjarski. Madjarski bo potem materini jezik in v tem jeziku bodo potem poučevali ne le v šolah za moštvo, ampak tudi v šolah za podčastnike. Tako postane pod silo odredob, izvedenih po ogrski vladi, skupna vojska onkraj Litve naj-ostreji instrument za madja-rizacijo.

Balkanski govor ministra Izvol-skega.

Dne 25. t. m. bo imel v državni dumi ruski minister za unanje stvari Izvolaki svoj z veliko napetostjo pričakovani govor o unanji politiki.

Neki angleški list trdi, da bodo izjave Izvolskega zvene pomirljivo. Najprej da po-jasni nova pogajanja z Avstro-Ogrsko ter se bo pri tem branil pred očitanjem, da je bil že poprej obveščen o namenu barona Aehren-thala za aneksijo Bosne in Hercegovine. Potem bo konstatiral soglasje v na-zorih med Anglijo, Francijo in Rusijo, da je namreč za aneksijo potrebno privoljenje vseh vlasti, ki so podpisale ber-olinske traktate.

Izvolskij bo nadalje naglašal svoje sim-patije do Balkana, ali pripombo, da se Rusija ne da zaplesti v tako vojno. Naglašal bo, da je napetost odnehala in s tem nevarnost vojne, a to vsled dejstva, da se je Rusija pridružila predlogom v zadnji avstro-ogrski noti. Govor se dotakne slednjih tudi raz-merja med Rusijo in Turčijo in zaključni z željo Rusije, da bi se vsa vprašanja, ki danes ogrožajo evropski mir, rešila mirnim potom.

DOGODKI NA BALKANU.

BOLGARIJA.

Bolgarski car bolan.

Sofijski listi poročajo, da je bolgarskega carja Ferdinanda zadela kap na desno roko in nogo in da nogo komaj vleče. Radi tega so poklicali zdravnika iz Nemčije. Službeno pa prikrivajo to bolezen.

TURČIJA.

CARIGRAD 22. „Jeni Gazeta“ potrjuje vest, da je Ahmed Riza imenovan naučnim ministrom.

CARIGRAD 22. Turški listi dementu-jejo vest o bolezn prestolonaslednika in ta-jijo, da ni radi tega prisostvoval otvoritvi parlamenta.

SOFIJA 22. Bolgarska vlada je izročila danes zastopnikom vesele verbalno noto, v kateri se kazaje na svoje posedanje korektno vedenje in poskuse za sporazum pritožuje nad neprijaznimi izrazi turškega prestolnega govora nasproti Bolgarski. Nota temelji na krivo prevedenem besedilu prestolnega govora in navaja med drugim tudi napačno kazvalno zvezo med proglašenjem Bolgarske kraljestvom in aneksijo Bosne in Hercegovine. Vseled objave avtentičnega besedila prestolnega go-vora postane nota deloma brez podlage.

Odškodnina Avstrije Turčiji.

Berolinski dopisnik „Frankfurter Zeit-ung-a“ je baje izvedel iz odličnega vira, da se je Avstro-Ogrska izjavila pripravljeno plačati Turčiji odškodnino 100 milijonov frankov za Bosno in Hercegovino. Iskati pa treba še-le formulo za to odškodnino. Vrh tega hoče baje Avstro-Ogrska podirati pri vlastih zahtevu Turčije, da se carine povišajo od 11 na 15%.

Drobne politične vesti.

List „Union“, bivša „Politik“, po-stane skupno glasilo mladočeške, staročeške, agrarne in napredne stranke. List bo nadalje izhajal v Pragi.

† Knez Lobkovic. V ponedeljek je umrl v Pragi bivši češki deželni maršal knez Jurij Lobkovic.

Knez Jurij Lobkovic je pričel svoje par-lamentarno delovanje leta 1860 in je kmalu postal voditelj zgodovinskega plemstva na Češkem. Leta 1871 je bil prvič imenovan deželni maršalom na češkem, leto potem je pa odstopil. Leta 1873 je bil izvoljen v dr-žavni zbor, kjer se je pa pridružil češki ab-stinenci. Leta 1879 ga je izvolilo poslancem veliko posestvo in kmalu je igral v češkem klubu veliko ulogo. Ponovno je v svojih go-vorih nastopal za češko državno pravo in za zahteve Čehov v jezikovnem vprašanju. Leta 1881 je bil izvoljen prvim podpredsednikom zbornice. Tudi v gospodski zbornici se je po-tegoval za češko državno pravo. Leta 1884 je bil v drugič izvoljen višim deželnim marša-lom češkim in je to dostojanstvo obdržal tudi po volitvah. Leta 1883 je bil knez Lob-kovic imenovan tajnim svetnikom, leta 1891 je bil pa odlikovan velikim križcem Leopoldovega reda.

Pavšaliranje poslaniških dijet. Vprašanje pavšaliranja poslaniških dijet je postalo zopet aktualno. Kakor javlja neka dunajska korespondenca se ima to vprašanje v kratkem rešiti. Poslanci bi dobivali na leto 8000 K, predsednik z ozirom na velike re-prezentacijske stroške 30.000 in podpredsed-niki po 10.000 K.

Zarota proti portugalskemu kralju. Londonski list „Central News“ poroča iz Lizbone, da so te dni odkrili zaroto proti kralju Manuelu. Neki bivši redarstveni

častnik je bil določen, da kralja ubije. Aten-tator se je postavil v zasedo in kralj ima svojo rešitev za hvaliti le hitrosti svojih konj.

„Osservatore Romano“, ofici-jelno glasilo Vatikana, preneha z novim letom izhajati.

Dnevne vesti.

Dr. Benjamin Ipavic, slovenski skladatelj in zdravnik v Gradcu, je umrl tamkaj minolo nedeljo v starosti 79 let. Pogreb se je vršil v torek. Pokojnik je bil brat nedavno umrlega dr. Gustava Ipavca. — Slava njegovemu spominu!

Nujno potrebujemo. Pod tem naslovom smo prešli:

V Trstu zelo nujno potrebujemo popolnega imenika vseh slovanskih trgovcev, obrt-nikov in drugih narodnih podjetij. V minulem letu smo dobili „Imenik slovanskih društev“, ki se prodaja v Slovanski knjigarni (Gorenjec), po 20 stotink zvezek. Ali s tem, da je v imenovanem imeniku lepa vrsta naših narodnih podjetij priobčila svoje oglase, še daleč ni rešeno vprašanje trgovsko-obrtnega imenika. Svoječasno smo čitali v „Edinosti“ poziva našim tvrdkam, naj se zglasijo ustmeno ali pismeno v pisarni dra. Gregorina in dra. Sla-vika, toda vsi ti pozivi niso imeli zaželjenega vspeha. Da-si bi bil tak imenik v veliko korist našemu trgovsko-obrtnemu stanu, se ta dva prevažna narodna stanova nočeta odzvati nikakemu pozivu.

Tudi izdajatelj imenika naših društev vedo povedati, koliko truda in stroškov jih je stalo, predno so mogli dobiti vsaj imena vseh naših društev, da-si so bili razpisali okrož-nice vsem društvom! Kakor razvidno, je se-stava popolnega imenika slovanskih tvrdk zelo težavna.

Ker je pa nujno potrebna, bi bilo dobro, ko bi se za to prevažno stvar zavzelo naše „Trgovsko-izobraževalno društvo“. Stroški bi se skoraj gotovo poplačali z oglasi, a našim trgovcem bi bilo s tem mnogo pomagano. — Premnogi naš trgovci na deželi in na slo-vanskem jugu in severu sploh naroča svoje potrebščine pri naših narodnih nasprotu-kih, ker mu niso naše tvrdke poznane. Ako pa bi izdali omenjeni imenik, bi odpadli vsi izgo-vori o nepoznavanju slovanskih trgovin v našem mestu.

Ker je to vprašanje življenske važnosti za slovansko trgovino in obrt in ker je po-treba takega imenika zares nujna, upamo, da se v tem obziru stori čim prej odločilne korake.

Na adresu našega redarstva. Hieronim Stokelj je došel v naše uredništvo ter se po-tožil, da so ga v neki gostilni pretepli, a potem avizirali dva v bližini službojuča re-darja, potem sta ga odvedla na inšpektorat na glavni policiji. Ker je bil ranjen (imel je 11 ran na sebi), da je prosil zdravnika; a mesto zdravnika da so ga odvedli v policijski zapor, kjer je moral spati na „pričnaha“. Če je to resnica, tedaj tako postopanje ni hu-manno.

Čistilo (kremo) v prid družbe sv. Ci-riila in Metoda razprodajajo nadalje: Josip Kladnik v Holiču pri Litiji, Blaž Rupnik v Planini, Vodopivec v Bazovici in Ivan Millo-nig Trst.

Premalo zanimanja je za to čistilo (krema), ki je veliko boljše nego čistilo vsake druge vrste. — Tudi se čujejo pritožbe, da neka-teri ne vedo, kje da se prodaja, to je pač čudo; vsakdo naj zahteva tam oziroma pri trgovcu, kjer nakupuje drugo blago, tudi edino le Ciril Metodovo čistilo.

Glavna zaloga: Vekoslav Plesničar Via Giulia 29.

Človeku utriplje srce veselja, ko je vstopil v knjigarno-papirnico našega Gorenjca v ul. Valdirivo št. 40. Osobito pred božičem in novim letom smo morali tržaški Slovani v prejšnjih letih tekati in iskati slovanskih raz-glednic. Laške papirnice so jih imele po par ducatov, a so jih skrbno skrivale in pa nez-nansko „slane“ so bile te razglednice. Danes nam je Gorenjec preskrbel na stotine vrst krasnih in navadnih božičnih in novoletnih razglednic tako, da lahko sleherne mu po-streže in zadovolji. Nad 50.000 razglednic je naš Josko Gorenjec naročil samo za božično novoletna voščila!

Sedaj je dolžnost nas vseh, da si ogle-damo to za tržaške Slovane novo razstavo razglednic in da, česar potrebujemo kupimo pri našem Gorenjcu.

Sramota bi bila, ko bi le eno razglednico kupili — oziroma razposlali, ki bi ne imela slovanskega, hrvatsko-srbskega, češkega ali ruskega teksta! Gorenjec ima razglednic v vseh slovanskih jezikih. — Zato vai k Gorenjcu! Trgovci z dežele! Pazite kaj in pri kom kupujete!

Pisemsko-poštni promet ob novem letu 1909. V dosegu kar najhitrejšega dostavljanja pisem ob novem letu 1909 in olajšanja za devne manipulacije je p. v. občinstvo nujno naproseno, da pileplja znamke pri nepripo-ročeno oddanih pisemskih pošiljtvah izključno samo na desni gornjem oglu naslovne strani.

Okoliščina, da se pri posamičnih pis-mih nahajajo znamke deloma na srednji, deloma na zadnji strani, obtežuje jako uradno poslo-vanje, radi česar naj se ne rabijo znamke kakor zapornice in naj se ne pilepljajo iste na zadnji strani pisemskega ovitka.

Pri pisemsko-poštnih pošiljtvah namenje-nih v večje kraje naj se označi prejemnikovo

bivališče z imenom ulice, hišne številke in lege (stopnice, nadstropje in številka vrat), pri pošiljtvah namenjenih na Dunaj, navesti je razven tega še mestni in tudi poštni okraj.

Pisma, katerih naslov ne odgovarja pre-dstoječim določbam, utegnejo biti najmanje prepozno dostavljena; ni pa tudi izključeno, da se taka pisma sploh ne dostavijo, ako bi ne dostajalo poštni upravi sredstev za poiz-vedbo naslovljenega bivališča. Nujno je torej potrebno, da so naslovi pravilni, in to ne samo v korist strank, nego tudi poštno uprave, ker poslovanje z nepravilno naslov-ljenimi pismi ovira posebno pri ogromnem prometu ob novem letu v izredni meri službo-vanje pri dostavljanju poštnih pošiljatev.

Tem povodom se opozarja na to, da so one dopisnice, katerih vsebina obseza nedo-stojnosti ali žaljenja ali druga kaznjiva dejanja, ali na katerih se nahajajo slike, oziroma dostavki, ki imajo znake nedostojnosti ali žaljenja oziroma politično demonstrativen značaj iz poštnega prometa izključene.

Privatnim potom izdelane dopisnice ne smejo presegati v dolžini 14 centimetrov in v širokosti 9 centimetrov ter ne smejo biti krajše od 10 centimetrov in ožje od 7 centi-metrov. Zadnja stran in leva polovica naslovne strani je dana na razpolago odpošilja-telju.

Prepovedano je, dostavljati dopisnicam kakih drugih predmetov izvzemši znamk; vendar je to dovoljeno glede vinjet ali pa fo-tografij iz zelo tankega papirja in sicer pod pogojem, da se le-te popolnoma pileplja na zadnjo stran ali pa na levi del naslovne strani dopisnice. Take slike se morajo natanjko razlikovati od poštnih znamk in kolekov glede barve, oblike in velikosti.

Istotako so izključene iz prometa tudi dopisnice oddane v kuvertah, ki so previdene z izrezki v ta namen, da se more prepečati na dopisnicah samih nahajajoče se znamke.

Dopisnice, ki ne odgovarjajo ostalim pro-metnim pogojem, zavezane so poštnini za pisma.

Nadalje se pripominja, da je dovoljeno dostaviti na vizitico in razglednice, ki se odpošiljajo kakor tiskovine, voščila te zahvalne in uljudnostne pristavke, ako so izraženi v petih besedah ali z običajnimi okrajški (p. f. z. v. itd.).

Občinstvo se tudi opozarja, da znaša pri-stojbina za navadno pismo: na sedežu poštnega urada, v daljnem prometu, kakor tudi v prometu z Ogersko, Bosno in Hercegovino in Nemško do vseh 20 gramov 10 stot., nad 20 do 250 gramov 20 st. V prometu s Srbijo in Črnogoro znaša pristojbina 10 st. za vsacih 20 gramov, z ostalim inozemstvom 25 st. za prvih 20 gramov in 15 st. za vsa-kih nadaljnih 20 gramov pošiljativne teže. Pristojbina za dopisnice znaša v notranjem avstrijskem prometu, potem v prometu z Ogersko, Bosno in Hercegovino, Nemško, Srbijo in Črnogoro 5 st. za jednostavno in 10 st. za dvostruko dopisnico z odgovorom t r v prometu z ostalim inozemstvom 10 st. za jednostavno in 20 st. za dvostruko dopis-nico z odgovorom.

Ali bo razpuščen goriški deželni zbor ali ne? Na včerajšnjo našo notico pod gor-njim naslovom odgovarja včerajšnja „Soča“, da je gotovo, da bo razpuščen deželni zbor, kakor hitro se ne dobi modusa vivendi do konca leta. „Soča“ piše dalje: Če bi se do-bil modus vivendi, bi bil sklican deželni zbor 2. ali 4. januarja ali takoj po Sv. treh Kral-jih, če ne, pa bo sledil razpust tekom meseca januarja 1909 in nove volitve se bodo vršile o času kakor letos.

V včerajšnji številki našega lista priob-čeno vest smo prejeli od sicer dobro infor-mirane strani, nas bo le veselilo, ako smo bili v tem slučaju slabo informirani.

Brez narodnega kolka pošiljajo — kakor nam javljajo — te dni mnogi naši ljudje bo-žične dopisnice. Slišali smo tudi, da se je vzlic našim pozivom videlo naše ljudi v tujinskih trgovinah, kjer so nakupovali božičnih nakitov in darov. Mi opetujemo: to ni lepo in ne bi smelo biti! Vsaj o Božiču spomi-njajmo se z malim darom naše družbe. Pilepljajte torej vsaj po en narodni kolek na razglednice, a svoje potrebe kupujte pri svo-jem trgovcu! Ne bodite niti vi izjema, marveč obiskujte slovansko božično trgovino v ulici Valdirivo št. 40. (Slov. knjigarna in pa-pirnica).

Tržaška mala kronika.

Požar. Sinoči ob 1. in pol popoldne so ognjegavci pridirjali v ul. Miramar št. 59, kjer je pri trdki kalister izbruhnil požar pod neko lopo, kjer se je nahajal asfalt. Po 1. in pol uri dela je bil požar pogašen. Škoda je za približno 5000 K.

Ulomil v stanovanje. — Eleganten tat. Pred par dnevi so tatovi vlomili v stanovanje pilota Petra Borsatti v ul. Sanita št. 3 in ukradli dragocenosti v vrednosti K 509 in gotovine za K 160. Po poizvedvah policije je to tatvino in še druge pripisati Ernestu Rossu iz Pirana, za čigar elegantno zunanostjo ne bi nihče slutil tata.

Tatovi za praznike. Včeraj je policija aretirala pet tatov na drobno, ki so si hoteli preskrbeti kak — prezent za božično drevo.

Igla v roki. Hišna Gizela Zirman, stara 18 let stanujoča v ul. S. Marco št. 302 se je včeraj zatekla na zdravniško postajo, da bi ji izdrl iz prsta iglo, ki se ji je zataknila

globoko v meso. Po brezvepešnih poskusih je zdravnik poslal v bolnišnico, kjer jo podvržejo Röntgenovim žarkom.

Koledar in vreme. Danes: Viktorija dev. — Jutri: Božična vilja. Adam in Eva. — Temperatura včeraj ob 2. uri popoldne + 7.° Cels. — Vreme včeraj: Huda burja, jasno.

Vremenska napoved za Primorsko: oblačno, spremenljivo. Hladni vetrovi. Temperatura hladna.

Naše gledališče.

V soboto dne 26. t. m. na praznik sv. Štefana se uprizori priljubljeni „Legionarji“, v nedeljo 27. t. m. pa njihovo nadaljevanje, istotako ljudska igra s petjem „Rokovnjači“. Začetek obakrat ob 7. uri zvečer. Pri obeh predstavah svira šentjakobska godba in sodeluje oddelek pevskega zbora šentjakobske „Čitalnice“. V obeh igrah vstopi po dolgem presledku na našem odru g. Jaka Štoka, režiser Verovšek pa bo igral svoji paradni ulogi, ki sta bili naravnost zanj napisani. — Torej je po vsaj pravici pričakovati najboljše uredbe.

Na novega leta dan se uprizori ob 4. uri popoldne bajična igra „Snegulčica“, ki bo posebno ugajala zlasti naši mladini. Nastopi zopet večinoma že dobro znana sedmorica skratov, ki je lansko leto tako zelo ugajala. Snegulčico bo igrala Janova, kraljico Danilova, kraljiča pa Viktor.

Na ta način se znatno približamo stoti družinski predstavi, kajti 99. bo v nedeljo 3. januarja 1909, kot stota predstava pa se uprizori znana krepka veseloigra stalne umetniške vrednosti „Lanovec kot vzgojitelj“, ki je na repertoarju tudi velikih gledališč. Ta predstava bo 6. 1. na dan treh kraljev. Za 101 predstavo pa se pripravljiva izvorna burka s petjem, delo tržaškega pisatelja, na kar že danes opozarjamo. Uprizorila se bo v nedeljo 10. I. 1909.

Tržaška gledališča:

VERDI. — Včerajšnja predstava opere „Mojstri pevci norimberški“ se je vršila pri popolnoma polni hiši. Prihodnja repriza v petek.

Društvene vesti.

Otroški vrtec pri sv. Ivanu. V petek 25. t. m. priredi vodstvo otroškega vrta svojo običajno „Božičnico“. Sodelovali bodo mali gojenčki in domači tamburaški zbor. Naj le pridejo vse mamice kakor tudi drugi rodoljubi, da se prepričajo kaj vsega ne znajo ti mali otroci. Začetek ob 11. uri dopoldne.

Miklavžev večer pevskega društva „Zora“ na Vrdeh je bil obnesel najkrasneje. Množica domačega ljudstva je napolnila dvorano „Gospodarskega društva“ do zadnjega kotička. To je bil prvi „Miklavžev večer“ na naši Vrdeh, ali vspeh je tako, da moremo reči, da toliko zabave nismo še imeli niti na drugih prireditvah. Kamor-koli si se ozrl, vse se je radovalo.

Petje je oskrbovalo gori rečeno društvo. Izlasti je vzbujal mnogo smeha ženski zbor „Klepetulje“. Istotako je ugajala igra „Dve tačči“. Vspeh je bil krasen v moralnem in materijalnem pogledu. — Vstopnino so preplačali sledeči gg.: Furlani 30 st., Kuret 1 K., Josip Vatovec 1 K 50 st., Schmidt 50 st., Antonija Godina 10 st., in Čarga 50 st. (Ta notica je po neljubem slučaju zakasnela).

Telovadno društvo „Tržaški Sokol“.

Odbor „Tržaškega Sokola“ bo imel danes ob 8. in pol uri zvečer sejo z važnim dnevnim redom. Pozivlja se brate odbor-nike naj se iste polnoštevilno vdeleže. Na zdar!

„Božičnico“ priredi kakor že javljeno „Čitalnica“ pri sv. Jakobu v četrtek 24. t. m. ob 9. uri zvečer v društvenih prostorih. „Čitalnica“ se nadeja velike vdeležbe sv. Jakobskih Slovencev. Vstop svobodna. Darovi za „Božično drevo“ se hvaležno sprejemajo v „Čitalnici“ in pri družini Kompara v II. nadstropju nad „Čitalnico“.

Vesti iz Goriške.

Zveza kraških županov in podžupanov. Včeraj ob 1 uri popoldne se je vršil v Sežani v gostilni „Na vaji“ obilno obiskan sestanek županov in podžupanov sežanskega političnega okraja v svrhu ustanovitve zveze županov in podžupanov istega pol. okraja. Sestanka sta se udeležila tudi deželna poslanca dr. Gustav Gregorin in Josip Šrekelj. Predsednikom sestanka je bil izvoljen župan to-majski Josip Vran.

Deželni poslanec dr. Gregorin je v primernem govoru razjasnil pomen in koristi nameravane zveze ter predlagal dotična pravi-la, ki so bila enoglasno odobrena. V pri-pravljajni odbor, ki ima preskrbeti vladno potrdilo pravil, so bili izvoljeni:

Volčič Josip, župan v Komnu; Nemeč Fran, župan v Nabrežini; Štolfa Fran, župan v Sežani; Muha Anton, župan v Lokvi in Josip Vran, župan v Tomaju.

Koncem sestanka se je razvil razgovor o vinarških društvi na Krasu ter se je v principu sklenilo, da se primerno spremene pravila že obstoječih vinarških zadrug v Sežani in Komnu, katerih prva naj bi razširila

svoj delokrog po vsem sežanskem, a druga po vsem komenskem okraju.

Poštna stvari. — Iz St. Petra: Ker se „Edinost“ mnogo čita po Goriškem — posebno pa po naših družtvih — dovolite nam, da damo nekoliko odgovora dopisniku iz Dol. Vrtojbe v „Edinosti“ od 12. t. m. o naših pošt-nih razmerah.

Dopisnik se čudi, kako da se poštna pošilj-atve v Gor. Vrtojbi dostavljajo brezplačno. Stvar je taka, da tam, kjer je poštna nabir-nalnica, ki ni oddaljena nad 1 kilom. od poštn-ega urada se pošiljave dostavljajo brezplačno če pa je daljava nad 1 kilom., morajo stranke plačati pristojbino, ali pa same hoditi na pošto. Ni res, da se od priporočenih pisem plačuje 20 stot., ker 10 stot. pripada pošti od sodnijskih pisem za porto znamke. Glede pristojbin za brzoiavke, pa je v poštnem uradu izvešena tabla, potrjena od poštnega ravnateljstva in več občinskih uradov. Ta ta-bela je razvešena na vidnem mestu in g. do-pisnik si jo more sam ogledati.

Dopisnik daja poštnemu ravnateljstvu na-svete, kako bi mnogo prihranilo s primerno preuredbo poštna službe. To menda ravnatelj-stvo samo najbolje ve, kajti na razpologo so mu izkustva iz vsega poštnega prometa.

Dopisnik očita tudi našemu poštarju, da ima premnogo drugega dela, ker da je vele-posesnik in veletržec. S tem pa se je dopis-nik postavil na zelo nizkotno stališče. Vele-posesnik je res, ali to ga nič ne ovira na vršenju službe poštarja, ker ima skoro vse svoje posestvo oddano v najem. In kar je obdržal, za to ima blapce in družino.

Pa — veletržec?! Mala stačunica kakor so povsodi po deželi. Ali ta je vključena na ime postarjeve soproge, ki jo tudi faktično upravlja.

Dopisnik govori o privilegijih pok. grofa Coroninija, ki pa da so obrabljeni. Kje so ti privilegiji? Takih „privilegijev“ so uživale tudi razne vrste, ki so imele mnogo poštn-ega prometa. Na prošnjo teh se je uvedla popoldnanska poštna zveza s St. Petrom. Isto-tako je glede dostavljanja brzoiavk. Priče: trgovci Mervič, Pavlič, Klancič itd.

Očividno je, da je dopisnika vodila le zavist proti naši pošti in poštarju, ko trdi, da bi v St. Petru zadoščala le nabiralnica. Dopisnik pa naj bi najel moža s samokolnico, ki naj bi dovažal in odvažal poštni promet.... Morda bi vam v Dol. Vrtojbi zadoščala taka uredba, za St. Peter pa nikakor ne!

Dutovlje 22. Sinoči ob 7 in pol uri bi se bila pri g. Ivanu Ukmariju, gostilničarju in mesarju pripetila kmalu velika nesreča. Gospodar je šel namreč nekaj popravljati svoj aparat za acetilensko razsvetljavo, nakrat je pa strašansko počilo kakor iz največega topa in en del hišnega poslopja se je zrušil ter zasul gospodarja. Ko so prihiteli ljudje, so žetev komaj živo odkopali izpod velikih ka-menov. Upati je pa, da bo okreval. Ljudje so pripovedovali, kako strašansko se je slišalo pok, tako da so se hiše, oddaljene do 100 metrov stresle in šipe v oknih popokale. Uk-marja so pripeljali v tržaško bolnišnico. Pozor toraj pri acetilenski razsvetljavi.

Peki v Gorici so sklenili povišati ceno kruha vsake vrste kar po 4 stotinke pri kilo-gramu.

Ustrelil se je v Gradiski v svojem stanovanju Nikolaj Coassini, prvi podžupan, veleposesnik in lekarnar. Star je bil 72 let. Baje so ga gnale v smrt družinske razmere. Zadnji čas je bil silno potr in žalosten.

Umor in samomor v Sesljanu. — Minoli teden je pretresel seslanske občinarje tragi-čen slučaj. Našli so v apnici, v kateri je bila voda visoka le okolu 80 centimetrov, truplo poročene žene Jožefa Škabar in delavca v kamenolomu Mihe Grabar iz Žminja v Istri. Poslednji je več časa ljubkoval s pravkar omenjeno ženo, ter se sumi, da jo je s silo vtopil v apnici in potem še sebe. Pri njem so našli dolg nož, revolver in 25 patron.

Vesti iz Istre.

Raucher režim v Boljuncu! Med pravična poročila, ki jih pošilja c. k. stražmojster Mu-čić v Boljuncu na razne oblasti — ki so pa toliko pravične, da ni bila dosedaj še ni-jedna ovadenih oseb kaznovana — spada

Naznanilo.

Pri tukajšnjem c. kr. policijskem ravnateljstvu nahaja se torbica, v kateri je več nego 100 kron.

Kdor jo je zgubil, naj se naznani pri goriomenjenem ravnateljstvu, I. nadstropje soba št. 23.

TRST, 20. decembra 1908.

Oddelček J. v. policijskega ravnateljstva.

DOBIVA SE V VSEH LEKARNAH.

Najvspešneje sredstvo proti

DOBIVA SE V VSEH LEKARNAH.

revmatizmu in protinu

je **Tekočina GODINA** prirejena v Trstu Rafaela Godina, lekarna „Alla Madonna della Salute“ pri od lekarnarjev: sv. Jakobu in Josipa Godina, lekarna „All' Jgea“ Farneto 4

Steklenica stane K 1.40. Iz Trsta se ne odpošilja manje od 4 steklenice proti poš. povzetju ali proti anticipatni pošiljavi zneska 7 K franko poš. in zav.

ZA BOŽIČ

ZA NOVO LETO

TRST -- Piazza della Borsa 8 -- TRST

EDOARDO SCHAMBIK

Novosti Igrač in artistič. predmetov pripravnih za darove.

Kitajska srebrnina, ilovina, Fayences, baker in usnjati predmeti.

Torbice za gospé, pasi in pihalke.

Cene stalne in jako zmerne na vsakem predmetu.

Prodajalnica manufaktur. blaga

Enrico De Franceschi

Filijalka ulica delle Poste št. 10

je prejela za jesensko in zimsko sezono

bogato izbero blaga

za ženske obleke

pletenine, fuštanjev, trliža in izdelanega perila za moške in ženske.

Darila za Božič.

G. Kehiayan

TRST — Corso št. 23

Ni potrebno naročati na Dunaju

URE

nikelnate od K 4 naprej
srebrne " " 6
zlate " " 9

PRSTANI

14 karatni od K 6 naprej

14 " 1 dijam. " 10

BUDILKE

garantirane od K 3.50 naprej

Vrhu tega bogata izbira zlatih in srebrnih verižic, uhanov, Broches itd.

Prodajalna jestvin

in kolonijalnega blaga

Luigi Penco

ul. Ghega št. 19 - TRST - ul. Ghega št. 19.

bogata izbira subega sadja, mandorlata, in kanditno sadje.

Razpošilja se po pošto na deželo

Cene zmerne.

Čaj tisočeri cvet

Izvrstno domače sredstvo, ki ne bi smelo manjkati v nobeni družini. Ta čaj je sestavljen iz mnogih zelišč, korenin in cvetlički pospešujejo prebavljanje in tek. — Isti uničuje ubadanja in krče v želodcu, naplovanja preobline kisline itd. — Zavoječek s navodilom po eno kruno dobiva se v odlikovani lekarni.

PRAXMARER (Ai due Mori)

Trst, Piazza Grande - Mestna palača. - Tel. 377

Nova prodajalnica ur in dragocenosti

G. BUCHER

(ex drug Drag. Vekjeta)

CORSO št. 36 — TRST

Nasproti prejšnje prodajal. DRAG VEKJET.

Bogati izbor zlatanine, srebrnline, dragocenosti in žepnih ur. Kupuje in zmenjuje staro zlato in srebro z novimi predmeti. — Sprejema naročbe in popravlja vsakovrstno, srebrnino in žepne ure. Cene zmerne.

Restavracija Hotel Abbazia

Via Geppa 20 (nasproti hotela „BALKAN“.)

Impozanten vspeh vsako večer

šramelj kvartet

Vstopnina prosta.

.. V prodajalnici jestvin ..

Domenico Moretti

Trst, ul. Giuseppe Gatteri št. 20

vogal ulice Farneto

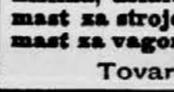
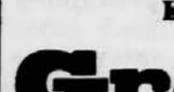
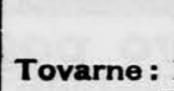
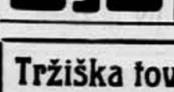
prodaja se po najzmernejših cenah sladkor, kava, riž, žmest, moka, naravno maslo surovo in kuhano, vino, pivu in likerji v buteljkah itd. Specialiteta praških in S. Danjelskih gnjati. Poštna pošiljave po zmernih cenah.

Velika zaloga plaščev

dolgih paletot, jop, oblek, kril in bluz za gospe in gospodične. Obleke in površniki za dečke in deklice vsake starosti. — Cene zmerne.

Giorgio Jess fu G.

Trst, ulica Barriera vecchia št. 15.

Advertisement for Giorgio Jess fu G. featuring a large coat illustration and text about a large stock of coats for men and women.

Advertisement for Kollar & Breitner, a factory producing oil, grease, and leather goods. Includes text about various products like asphalt, cement, and leather.

Advertisement for 'revmatizmu in protinu' (rheumatism and gout) featuring 'Tekočina GODINA' medicine. Includes details about the pharmacy and contact information.

CARLO GORTAN Zaloga olja - Trst - V. Santa Caterina 13. Prodaja na veliko in na drobno TELEFON 865.

tudi ovadba proti učitelju Venturini-ju v D. lini.

Da se ni proti temu kriv čemu postopanju uprlo učitelstvo sploh in g. Venturini še posebej, bi „gospodu“ Lojzku tako pomislo vzrastle peruti, da bi z dekretoma g. Vouka opravljal tudi službo šolskega nadzornika.

Tendenca ovadbe je očitna. Navzame iz omenjene ovadbe dobesedno: „der Lberer Venturini in der Schule während der Unterrichtstertelung flucht und das meistens die nachstehende Fluchwörter gegen die Kinder gewönlich ausstieß: „Porco dio porca macons, strela vas udari, strela vas udari, strela vas meči u. s. w.“

(Slovenski: Učitelj Venturini preklinja med poukom ter je izustil proti otrokom naravno sledeče kletvine: itd.)

Umeje se, da je g. Venturini takoj, čim je to slišal, uležil na c. kr. šolski svet, proti njo naj se vade proti njemu disciplinirana preiskava ter je zahteval da se orožništvo ne vmešava v šolske stvari.

Od kie je bila ovadba Mučiča inspirirana je razvidno iz nadaljnjega odstavka: „Schieslich erzählten die Kinder noch dass zur Zeit als der Kaplan Josef Vovk in der Schulschule Religionsunterricht abhielt gewönlich der Lhrer Venturini den Hut auf den Kopf setzte und in der Schule ohne den Kaplan anzubauen auf und ab promenierte.

(Slovenski: Konečno pripoveduje otroci že, da je dal Veturini med tem, ko je kaplan Josip Vovk poučeval veronauk, klobuk na glavo ter se sprehajal po šoli gori in doli, da bi kaplana sploh pogledal).

Povdarjali smo, da je šla ovadba v zrak kjulu temu, da so bili nedolžni otroci pritiskani in pritiskani od hudobnih starišev tako izjavili, ter je eden njih celo priznal: „Je rekel oče in žendarmi, da moram tako reči!“

Vprašamo: Bo-li enkrat konec tem komedijam in takemu krivičnemu postopanju?! Samo-li sploh še pod varstvom zakonov?!

Vesti s Kranjske.

Pravica javnosti se podeli IV. razredu na knožskoškem gimnaziju v Št. Vidu in II. razredu na mestnem deklškem liceju v Ljubljani.

Tiskarniško koncesijo je dobil Maks Šeber v Postojni. „N. trajec“, ki ga sedaj tiskajo v Ljubljani, se priseli v Postojno.

Kranjski deželni zbor bo baje sklican na dan 7. januarja ter bo zboroval do 18. januarja.

Asiov profesorja je dobil g. Julij Narčin docent na realki v Idriji.

Sneg je pretrgal mnogo telefonskih zvez v Ljubljani. Telefon popravlja 29 oseb ne glede na pazniško osobe.

Koslerjevo pivovarno v Ljubljani kupuje baje češka budjeviška pivovarna.

Vesti iz Koroške.

Novi deželni šolski nadzornik na Koroškem. Sedanji deželni šolski nadzornik za Koroško Palla gre baje po novem letu v pokoj. Na njegovo mesto pride srednješolski ravnatelj Deschmann iz Meje na Češkem. Kakor kaže ime, zopet — renegat.

Sneg. Po večtedenskem suhem vremenu je te dni po Koroškem zapadlo mnogo snega. Po mnogih, izlasti gorskih krajih je veliko pomankanje vode. Po nekod morajo vodo od daleč dovažati.

Vesti iz Štajerske.

„Narodni dnevnik“ prične izhajati v Celju z Novim letom. Stal bo na leto 25 K. „Domovina“ preneha izhajati.

Radi škraltice so zapri ljudsko šolo na Duberani in v Novi cerkvi. Ta nevarna bolezen se sploh zelo širi v vseh celjkem okraju.

Darovi.

Za podružnico družbe sv. Cirila in Met. na Greti nabralo se je na „B. žičnici“ otroškega vrta v Rojanu v gostilni Rojanskega konsumnega društva K 28 60 ne pa samo K 28, kako je bilo po pomoti izkazano v „Edinosti“ št. 353. od 22 t. m.

Moški podružnici družbe sv. Cr. in Met. v Trstu pod geslom za slovenske šole v Trstu je bil izročen povodom neke kazenske pravde v Ljubljani zresok K 60, kar se hvaležno a zaradi obilice gradiva zakasnelo objavila. — Srčna hvala!

Za Božičnico so darovali: gosp. Konelij Gorup v Trstu K 20., gosp. Vinko Škerk K 5. Srčna hvala. Denar brani uprava.

Za knjižnico „Čitalnice“ pri sv. Jakobu je nabral g. J. Princ K 120. Za „B. žičnici“ je daroval „Čitalnici“ gosp. Adamič K 2. — Srčna hvala. Nadalni darovi se hvaležno sprejemajo.

MALI OGLASI: se računajo po 3 stot. besedo; masno tiskane besede se računajo enkrat več. Najmanjša pristojbina stane 40 stotink. Plača se takoj.

Kdor hoče najbolje briske ribole, naj pride v Skorkljo (naprej od Panorame) pri Francetu Rusjan, gostilničar št. 339. 2038

Pekarno obstoječo 25 let. dober prostor mali stroški prodamo radi razdelitve. P. jasnita Legat, Via Industria (Vespucci) Prodajalna jestvin. 2036

Vinogradniki trte cepilne vsake vrste, razne velikosti eno- dve- in triletne. Divje bilke, razno sadje. Cena po dogovoru. Prodaja FORČIČ in drug. — Trtnica Komen 2033

Narodni greh npravi, kdor pusti se slikati drugje in ne v odlikovanem fotografem ateljeju Antona Jerkiča v Trstu zraven velike pošte št. 10, v Gorici Gosposka ulica št. 7. — Svoji k svojim! 1267

Esposito & Bassa nasledniki Jakoba Klemene — Trst, ulica San Antonio I. Trgovina manufakturnega blaga in mlah predmetov ter sukna ženske obleke.

Proda se pristno istrsko vino za dom od 50 litrov naprej po 24 stotnik litič Za krčmarje cene po dogovoru. Pristen tropinovc. lastnega prekapanja 50% na debelo K 1.10 na drobno po K 1.20 ne manje nego 1 liter. POREŠKA KLET na Opčinah. 2020

Josip Stofla mizarski mojster, Trst, ulica Belvedere št. 8, izvršuje vsakovrstna mizarska dela. 38

Mesto pisarniškega praktikanta išče mladenič, dober slovenski korespondent, v kakoršnikoli večji pisarni. Pod ugodnimi pogoji za 3 leta. Naslov pove „Edinost“. 1958

Skladišče istrskega vina TRST Trg sv. Frana št. 7. — Prodaja na drobno in debelo. — Na maslo: črno in belo po 56 stot. liter. Za gostilničarje cene po dogovoru. V skladišču se prodaja tudi na drobno za piti. Priporočila se slav. občinstvu: Stanko Beakovič. 1864

Prodajalnica zgotovljenih oblek in biaga G. Mayer Grego Trst, ulica Riborgo št. 23, Trst Specijalitet: Obleke za dečke. Izbera perila in platenin. Veliki prodajalnici črevljev ul. Riborgo 25 TRST ul. Nuova 49 Velika izbira črevljev za moške, ženske in otroke, kakor tudi črevljevčkov.

Obitelji, kupujte za praznike. Tradicionalni RUM za PUNSCH in CROK kakor tudi pristni briški tropinovc (prekapanje pretekle trgatve) samo v odlikovani prodajalnici GIACOMO POLLAK, TRST Piazza Carlo Goldoni 5 v zalogi Piazza Lipsa št. 7. Telef. 894 kjer najdete kakovost in ceno po svojem ukusu.

Prilika za Božične praznike!! „Alla Flotta Americana“ Trst, Piazza della Borsa št. 1 Popust od 25% do 50%. Da se popolnoma razpeča vse blago za ženske, kakor bluže, krila, vestalje svilnate jupons, alpaca in pan, perilo za gospo, nogovice, pajčolani, pasovi, rokavice iz kože, volne in tkanine, potne plaids, šarpe za gledališče, ovratniki za gospo itd. itd. Vse blago se more kupiti s 25% do 50% popustom v prodajalnici „Alla Flotta Americana“ Trst, Piazza della Borsa št. 1

Prvi urad za revizijo prizive in inform. v davčnih zadevah Trst, ulica dell'Istituto 10, III., 5. Sprejema sestavljanje pol za hišni, rentni, obrtni in osebni davek; preskrbuje prizive proti pretiranim odredbinam in pogrešenim klasifikacijam. Urad je skrajno zanesljiv in tajen. Odprto od 9. ure predp. do 1. pop.

Novo pogrebno podjetje Pisarna in prodajalna Via Vincenzo Bellini št. 13. Telefon št. 1402 (poleg cerkve sv. Antona Novega) Telefon št. 1402 Zaloga oprave ulica Massimo D'Azeglio št. 18 Prireja pogrebe od najprostejše do najelegantnejše vrste v odprtih, kakor tudi v s kristalom zaprtih vozovih. Ima bogato zalogo vseh potrebščin za mrliče, kakor: kovinaste in lepo okrašene lesene rakve; čevlje, vence iz umetnih cvetic, kovine, porcelana in perl. Bogata zaloga: VOŠČENE SVEČE. Cene nizke, da se ni bati konkurenco. Za slučaj potrebe se uljudno priporočajo HENRIK ST. ELJ in drugi.

ANTON JOGAN, mizar Sprejme vsakovrstna naročila in popraviljanja. Ima vedno pripravljeno pohištvo za spalne in jedilne sobe ter kuhinje. TRST — ulica Farneto 45.

Prodajalnica in pekarna P. PETERNEL je preložena iz ulice Giulia 76 v Vrdele št. 490 Prodaja tobaka, katere je bila vzeta od prejšnjega lastnika Jos. Wran, je zopet dovoljena sedanjemu lastniku P. PETERNEL

PEKARNI in SLAŠČIČARNI ALOJZ GUL Piazza Caserma 4 in Via Caserma 17 sta na novo opremljeni in preskrbljeni z najmodernejšimi stroji. Kruh iz moke I. vrste, svež 4-krat na dan. Najfinije slasčice. Velika izbira moke prve vrste. Likerji in vino prvih tu- in inozemskih tovarn. Moke iz prvih a. o. mlinov. POLJATVE NA DEZELO. VELIKA IZBIRA FAV

ANTON SKERL mehanik, zaprišeženi izvedenec TRST, Carlo Goldonijev trg št. 11 Zastopnik tovarne koles in motokoles „Puch“ Nupeljava in zaloga električnih svodkov, luči in prodaja gramofonov, zvonofonov, in fonografov. Zaloga priprav za točni piv-Lastna delavnica za popraviljanje šiv. strojev, koles, motokoles itd. Velika zaloga pripadkov po tovar. cenah. TELEFON št. 1734.

TVRDKA Adolf Kostoris skladišče oblek za moške in dečke Trst, via S. Giovanni 16, I. n. (zraven Restavracije Cooperativa ex Hacker) prodaja na mesečne ali tedenske obroke obleke in površnike za moške, perilo i. t. d. Najdogovornejše cene.

DRUGERIJA Josip Zigon ul. Caserma 8 FILIJALKA NA PROSEKU ŠTEV. 140 Izbor drog, barv, čopičev, pokosti, parfumov, fin. milo. — Zaloga mineralne vode, voska za parkete, na mrzlo pripravljenege sirupa, tamarinda, malnovca itd. itd.

Nad 40-leten vepoh PASTIGLIE PRENDINI od ogolunjene sladke škerje zasjidatelj in izdajatelj P. PRENDINI v Trstu Počalčene s kolajnami in diplome Zdravniško priporočane pri grižohu, kašlju hripavosti, katars. Pedeljujejo pevcem in govornikom čist glas. Zaloga v lekarni PRENDINI in v vseh boljših lekarnah v Trstu in Evropi. Paziti je na nepoštene ponarejanja ZANTEVAJTE VEDNO „PASTIGLIE PRENDINI“.

Zaloga ovsa in klaje Prodaja tudi koruzno perje za postelje M. ud. ZERQUENIK ulica Luigi da Palestrina 2 (ogel ul. Corozco).

Hotel Balkan 70 sob, elektr. razsvetljava, lift, kopelji Cane smerno. Počkaj & Kögl Hotel Balkan

Tovarne in delavnice pohištva in stavbenih izdelkov v SOLKANU pri Gorici. Lasten železniški tir: Gorica, drž. koled., Solkan

Mizarska zadruga v Solkanu Osrednje ravnateljstvo. ZALOGA: SOLKAN, TRST, via Caserma 4 ZALOGA: REKA, Via Pile 2 SPLIT, nanovoj obali

Brz.: ZADRUGA - Trst Telef. št. 1631 interurban Žage v Soteski (Bohinj) Letna produkcija K 1,000.000